

Kosten en impact van klimaatverandering op Nederland

Door klimaatverandering stijgt de zeespiegel en komen weersextremen vaker voor, zoals piekbuien met wateroverlast of overstroming tot gevolg. De gevolgen van extremer weer zijn zichtbaar in de jaarlijkse [Klimaatschademonitor](#), waarin het Verbond van Verzekeraars de verzekerde schade door extreem weer bijhoudt voor verzekerde gebouwen en voertuigen. De schade door extreem weer bedroeg alleen al op deze portefeuilles in 2022 meer dan 886 miljoen euro, het hoogste bedrag aan verzekerde schade sinds 2007. Het Verbond ziet die schadepieken steeds hoger worden. Let wel: er is ook veel schade die we als branchevereniging niet zien. Namelijk schade aan niet verzekerde zaken bijvoorbeeld alleen voor aansprakelijkheid verzekerde auto's, overheidseigendommen, of al dan niet verzekerde schade door bedrijfsonderbreking, opbrengstverlies en verzuim.

Klimaatschade zorgt voor veel ongemak en kost de samenleving steeds meer geld. Wereldwijd zien verzekeraars de schade oplopen. Dit heeft ook een impact op herverzekeringspremies. Verzekeraars zijn gehouden aan kapitaalsvereisten die rekening houden met klimaatrisico's. Een toenemende schadelast en -risico kunnen op den duur impact hebben op de verzekerbaarheid en daarmee ook financierbaarheid van specifieke locaties. Dit kan in de financiële markten met schokken gaan. Het is dus zaak hier tijdig op te anticiperen met bewustwording en de schade beheersbaar te houden middels ruimtelijke ordening, individuele adaptatiemaatregelen en *early warning*.

Klimaatadaptatie: ruimtelijke ordening en bouwwetgeving

Het is essentieel dat we Nederland klimaatbestendiger maken. Er is veel mogelijk door met klimaatadaptieve maatregelen ook op risicovolle plekken veilig te kunnen wonen en werken. Hiervoor is het wel van groot belang dat deze risico's vanaf het begin goed meegewogen worden bij ruimtelijke keuzes. Zo kunnen we later pijnlijke of dure aanpassingen, beslissingen of vermijdbare overstromingsschade voor zijn.

Verder zijn verduurzaming in het algemeen en klimaatadaptatie in het bijzonder bij de realisatie van bouwprojecten nu nog te vrijblijvend of lokaal te verschillend. Het zou goed zijn klimadaptatie, in ieder geval de gevolgbepijking van overstromingen en wateroverlast, te verankeren in (bouw) wet- en regelgeving. Zo kan bij weersextremen voor burgers en bedrijven veel ongemak en leed worden voorkomen en weet iedereen in het (her)bouwproces waar hij of zij aan toe is.

Early warning

Om schade zoveel mogelijk te voorkomen, is vroeg waarschuwen voor naderend extreem weer van groot belang. De *World Meteorological Organization*, een vooraanstaande internationale organisatie, meldde in maart 2023 dat [early warning](#) en preventieve maatregelen wereldwijd kunnen leiden tot een besparing van dertig procent aan schade veroorzaakt door extreem weer. Het Verbond van Verzekeraars heeft een partnership met het KNMI, waarbij we onder andere met hun *Early Warning Centre* samenwerken en kennisdelen over risico, impact en vroegtijdige waarschuwingen.

Transitiepaden en stabiel overheidsbeleid

Niet alleen vanwege klimaatverandering maar ook met het oog op strategische autonomie van Nederland en Europa is het van belang dat we blijven werken aan de transitie naar een klimaatneutrale en circulaire economie, uiterlijk in 2050. Stabiele transitiepaden, met heldere tussendoelen per sector, helpen om toekomstige schokken te dempen of te vermijden. Ze helpen consumenten en bedrijven om op een logisch moment de juiste investeringsbeslissing te nemen om hun eigendommen of activiteiten te verduurzamen. Daarnaast helpen transitiepaden om de terugverdientijd van innovaties en investeringen beter inzichtelijk te maken. Ook voor verzekeraars die voor zowel hun investeringen als hun risicomanagement vaak naar de lange termijn kijken, zijn stabiele transitiepaden van groot belang.

Publiek-private samenwerking en duurzame financieringsvormen

De noodzakelijke energietransitie brengt nieuwe financieringsbehoeften met zich mee. Dit omdat deze transitie vraagt om technieken, zoals waterstof en warmtenetten, die nu niet altijd eenvoudig te financieren zijn. Publiek-private financieringsconstructies kunnen een belangrijk middel zijn om voldoende privaat kapitaal te mobiliseren om deze transitie te realiseren. Invest-NL kan hier een belangrijke rol spelen omdat zij bij uitstek moeilijk financierbare projecten kunnen samenbrengen en publiek-private financieringsconstructies kunnen opstellen. Financiële instellingen worden zo beter in staat gesteld om te investeren in langetermijnprojecten, terwijl consumenten meer zekerheid krijgen over hun vermogensopbouwproducten. Daarnaast bieden groene staatsobligaties een alternatieve financieringsmogelijkheid, waarbij de overheid een belangrijke rol kan spelen om investeringen in duurzame projecten te stimuleren.

Nieuwe risico's beheersen

Nieuwe (duurzame) technieken brengen vaak nieuwe risico's en onzekerheden met zich mee. Vooral omdat data, (heldere) regels en best practices (nog) ontbreken. Hoe voorkomen we dat verzekeraars onnodig op de rem gaan staan bij het verzekeren ervan? Vanuit onze kennis over risico's denken we graag in een vroeg stadium mee over de ontwikkeling van innovatieve (duurzame) projecten. Zo hebben verzekeraars samen met andere partijen inspectiemethodieken ontwikkeld voor de installatie van zonnepanelen op grote daken. Hierdoor is het plaatsen ervan een verzekeraar risico, omdat we weten dat het veilig gebeurt. Door in een vroeg stadium samen te werken met de technische sector, zijn verzekeraars in staat nieuwe passende verzekeringsproducten te ontwikkelen voor bijvoorbeeld de thuisbatterij, waterstoftechnologieën en CO2-opslag. We denken graag mee over risicostandaarden en good practices. Ook voor houtbouw hebben we dit al gedaan.

Verzekeringen voor klimaat gerelateerde schade

In Nederland zijn ruim voldoende verzekeraars die producten aanbieden met dekking voor stormschade. Nederlanders zijn doorgaans ook goed verzekerd tegen neerslag-, natuurbrand-, bliksem- en hagelschade. Woonhuisverzekeringen dekken vrijwel altijd deze schades, waarbij voor storm vaak een verhoogd eigen risico geldt. Ook het mkb kan zich tegen deze risico's verzekeren.

Overstromingsrisico

Sinds 2020 is het mogelijk je te verzekeren tegen schade door overstroming van kleine meren, kleine rivieren en kanalen. Sinds de overstromingen van 2021 in Limburg is het aantal verzekeraars dat dit risico standaard meeverzekert op de inboedel- en opstalverzekering sterk gegroeid. Bijna alle particulieren en een meerderheid van de mkb'ers zijn hier nu voor verzekerd.

De situatie is anders bij overstromingen van de grote rivieren, zoals de Maas, grote binnenwateren, zoals het IJsselmeer, of vanuit zee (primaire keringen). Gelukkig hebben we in ons land zeer goede dijken. Maar als het mis gaat, kan de schade zo groot zijn dat verzekeraars het risico niet zelfstandig kunnen dragen. Daarom zijn nagenoeg alle huishoudens en bedrijven niet verzekerd voor overstroming van de zee en grote rivieren. Het is van belang dat de overheid en verzekeraars de handen ineenslaan voor snelle hulp bij schade die -ondanks preventieve maatregelen en verdere investeringen in waterveiligheid- ontstaat door een overstroming van onze grote rivieren, grote binnenwateren of vanuit zee.

Verzekeraars werken mee aan de verdere verkenning, onder regie van het ministerie van Justitie en Veiligheid, naar een uitvoerende rol van verzekeraars bij schadeafhandeling onder de Wet tegemoetkoming schade bij rampen. Een andere – door het vorige kabinet niet omarmde - financiële oplossing voor schade na overstroming van een primaire kering is een publiek-private (her)verzekering, waarbij verzekeraars een deel van het financiële risico dragen. Verzekeraars zijn desgewenst bereid hier samen met de overheid een verdere verkenning naar te doen.